

DVA UGOVORA HERCEGA STJEPANA KOSAČE I KRALJA ALFONZA V.

I. Ugovor o vojnom savezu aragonskog i sicilskog kralja Alfonza V. iz Napulja i vojvode Stjepana Vukčića Kosače od Bosne, u kojemu su pobrojeni posjedi utvrđenja vojvode Stjepana Vukčića Kosače, jamče se posjedi uz uvjet vojnog pomaganja jednoga i drugoga, sklopljen u Napulju (Castelnuovo) 19. veljače 1444. godine.

Tekst napisan na latinskom i talijanskom jeziku glasi:

Pro duce Bossine!

Alfonsus etc. universis et singulis huiusmodi nostras litteras inspecturis presentibus et futuris gratiam nostram et bonam voluntatem. Ut honor qui operante altissimo ex deditione illustris Sthefani, ducis Bossine, qui sponte sua cum vassalis suis omnibus sese nobis dedit, reliquis Maestatis Nostre honoribus in presentiarum est accumulatus, omnibus inotescat et alias etiam ut officiales, subditi et stpendiarii nostri tenaciter observent ea, que per Nostram Celsitudinem ipsi illustri duci promissa fuerunt capitula, que inter nos et ipsum illustrem ducem seu verius per magnificos viros comitem Georgium et comitem Paulum nuncios et legatos et assertos syndicos suos eius nomine inita celebrata et firmata extiterunt capitula, ipsa presentibus inseri jussimus serie subsequenti:

Capituli pacti et conventioni facti, firmati et jurati tra la Serenisima Maesta delo segnore Re de Aragonia et de Sicilia circa et ultra farum etc. della vna (una) parte et li spectabili et magnifici conte Giorgio et conte Paolo, oratori, ambasciatori et asserti sindici dello i(llustre) Stihfano (Stephano) ducha de Bossina in nome per parte de isso (ipso) prefato i(llustro) ducha, dela parte altera.

In primis la prefata Maesta e contenta et promete de affidare et assecurare et damo affida et assecura la persona del prefato i(llustro) ducha et soi (suoi) figlioli, so (suo) exercito, auro, argento ioye et qualuncha altre cose soe (sue) che per tempo verranno in servizio dessa Maesta. Ita videlicet che tanto venando et stando in li servicii de essa Maesta quanto partendosse et tornando nelle terre desso prefato i(llustro) ducha tante volte quante aloro sera ben visto, siano liberi, securi, gvidati et affidati et non li sia fata novitate, molestia, iniuria, dampno (damno), yo (o) male in persona ney (nella) roba sua, oy (o) loro ante (ente) siano tractati como (come) veri e boni servitori recomandati et amici dessa Maesta.

Item promete la prefata Maesta alo prefato i(llustro) ducha che in caso aluy (a lei) o a alcune dele terre soe (sue) se movesse, oy (o) se facesse novitate alcuna per qualuncha: Re, principi, duchi, oy (o) conti, oy (o) per qualuncha coita (comunita), oy (o) signoria, essa i(llustrissima) Maesta prefata alo prefato i(llustro) ducha ogni aiuto, subsidio oi (o) favore che le sera possibile et lo defendera deli predicti quanto bona mente porra non altramente che deffenderia (defendera) lo proprio statu (stato) dessa Maesta et damo essa Maesta piglia et accepta lo prefato i(llustro) ducha per suo vero et bono recomandato servitore et amico et viceversa lo prefato i(llustro) ducha damo piglia et accepta la prefata maesta per suo vero et bono protectore maiore et deffensore et se rende ala soa (sua) Maesta con li castelli terre et contati infrascripti, videlicet: Sochol con un contato che si chiama Drina; Toyevacts Vdrinagliauo (VDrinagliavo) castello conlo (con lo) contato; Vatraro (Vatrato) Sutisti castello conlo (con lo) contato; Nonio Gorasdo (Novi u Goraždi) castello con lo contato; Samobor Obribudo (u Pribudu) castello conlo (con lo) contato; Chechauchoy castello conlo (con lo) contato; Mile Sevischi (Milesevschi) castello con lo contato Consina con lo (monastero) che signoriano li Turchi dela Grecia, dove sta un Sancto che fa grandi miraculi; Cosisti castello conlo (con lo) contato; Cocchagn (Kukanj) in Brisniza castello conlo (con lo) contato; Cresevez Opolimio (u Polimiu - u Polimlju) castello conlo (con lo) contato; Osip castello con lo contato; Susit Honogost castello conlo (con lo) contato; Ostroch castello conlo (con lo) contato ali confini de Albania; Novi Vpivii (V Pivii - u Pivi) castello conlo (con lo) contato; Colobrich Verramii (Vrmii - Vрма) castello conlo (con lo) contato; Bisevatts vtribigno (v Tribigno) castello con lo contato; Novi vdrazavich (v Draavich - u Dračevici) castello conlo (con lo) contato ala marina vicino de Ragusa la via de Albania; Rixa (Rixano) appresso de Cataro alla marina castello conlo (con lo) contato sta la via de Albania appresso della dita terra de Cataro Vnzacs Vnivesegno (Vinazats v Nivesigno - u Nevesinju) castello e contato; Vidosich Vvidovopoglyo (V Vidovopolje - u Vidovu polju) castello con contato; Popohosti vpopohu (v Popohu - u Popovu) castello con contato; Iblagay scu' Som som glyom (Blagay s Cumscom semgliom - s Humskom zemljom) castello con contato; Posichell (Počitelj) Vdobravah (V Dubravah - u Dubravama) castello conlo (con lo) contato; Neboysa Vniteritch (V Niteritch) castello conlo (con lo) contato; Vrtar castello conlo (con lo) contato et ha una grande gabella de sale; Vergolaz (Vrgoraz) Vgor tchi supi (V Gortschi supi - župi) castello con contato; Cimiacho Vbrechinich (V Brechinich) castello conlo (con lo) contato; Visuch Vtusirich (V Tusirich - u Tusirich) castello con contato; Omis castello con lo contato e la marina in Dalmacia; Polis (Poljica), un gran contato senza castello; Prolosacs Vposutro (u Posušju) castello con lo contato; Rogu (Rog) Vdupno (u Duvnu) castello conlo (con lo) contato; Imozchi Huimoch (Hu Imock - u Imotskom ili Imockom) castello et contato; Crezevatts (Cruzevatts - Kruševac) Vbelach (V belach - u Blatu) castello con contato; Radobiglia un contato senza castello; Novi Vluzi (Novi v Luzi - u Luci) castello con contato; Himereti (u Neretvi) Biogrado castello con contato; Vrabaz en Eretia (in Neretia - u Neretvi) castello con contato; Borovaz en Eretva (in Neretva - u Neretvi) castello con contato; Bioschi (Bilschi - Bjelski - Bilski - Bijela) Vbiloy (V Biloy - u Biloj) castello con contato; Choni (Kom) Vdrabec (V Drabec - Dabar)

castello con contato: Veletin Vsagorie (V Sagorie - u Zagorju), castello (con) contato; Hiobal Vsagorie (V Sagorie - u Zagorju) castello con contato; Hihelech Vgobici (Hihelech Vgobci - Jeleč u Gobsi) castello con contato; Codidich Sunrech buzanio (su Vrbozaniom - s Vrhbosanijom) castello con contato; Sustich (Susid) Vsopio (V Sopio - v Scopio - u Skoplju) castello et contato; Ravansch (Ravanscha) Vbrisino (V Brisino - u Brisni) castello con contato; Seravansche (Severinski) castello conlo (con lo) contato; Medu (Medun) castello con contato; Socho castello et contato.

Item offere et promete lo prefato i(llustro) ducha de pagare realiter et de facto ogni anno ala prefata maesta essendo essa Maesta en guerra lo stipendio et soldo de mille cavalli ala usanza ytaliana secundo la paga essa Maesta cioe arasone (a rasone) de otto ducati per lanca lo mese in questo modo che isso (esso) prefato i(llustro) Ducha mandara incontinenti per lo soldo delo presente anno ducati XXXII milia e quattro que monta lo soldo deli diti mille cavalli et cussi ogni anno durante la dicta guerra lo quale termino incomencce assicurare del di dela ferma deli presenti capituli in innante passata impero e finita la dicta guerra et stando essa Maesta in pace promete lo prefato i(llustro) Ducha parare ogni anno ala prefata maesta lo tributo che in tempo passato pagava et era solito mandare et pagare alo gran Turcho.

Item offere et promete lo prefato i(llustro) ducha ala prefata Maesta de fare rumpere guerra ale spese de isso (esso) illustro Ducha con qualuncha ri (re), principi, duchi, oy (o) qualuncha comunita, oi (o) signoria ad ogni petitione, requisicione et instancia dela prefata Maesta altramente fosse deliberato et ordinato.

Item prometeno et se obligano medio iuramento li spettabili et magnifici: conte Georgio et conte Paulo pero che loro non portano suficiente potesta per concludere li presenti capituli che fra tre misi partuti (partiti) de qua mandaranno li consimili capituli signati de propria manu de lo prefato i(llustro) ducha et sigillati de so (suo) sigillo et che la prefata Maesta non sia tenuta, ne obligata alo prefato i(llustro) ducha fin tanto li diti capituli stano assignati in potere de essa Maesta.

Datum in castro Novo civitatis nostre Neapolis die XVIII mensis february, VII indictionis, anno a Nativitate Domini MCCCCXXXIV. Rex Alfonsus, Dominus rex mandavit mihi Francisco Marorell.

Mandamus propterea per has easdem de certa nostra scientia et expresse universis et singulis officialibus, subditis et stipendiariis nostris maioribus et minoribus quocunque nomine censeantur eorumque loca tenentibus, presentibus et futuris quatenus preinserta capitula et omnia ac singula in eis contenta teneant firmiter et observent tenerique et observari faciant inviolabiliter per quoscunque iuxta sui seriem pleniorum et non contraveniant quamvis causa, si gratiam nostram caram habent iramque et indignationem Nostram ac penam decem milium ducatorum nostro erario applicandorum cupiunt evitare in cuius rei testimonium presentes fieri iussimus sigillo nostro comuni Aragonum in pendenti munitas (litteras). Datum in Castro Novo civitatis nostre Neapolis die XVIII mensis february, VII indictionis, anno Nativitatis Domini MCCCCXXXIV Regni huius Sicilie citra farum decimo, aliorum vero regnorum nostrorum anno XXVIII. Rex Alfonsus.

Per eodem Aragonum rex mandavit mihi Francisco Martorell. Rex Aragonum et utriusque Sicilie etc.

Illustris et magnifice dux et amice nobis carissime per spectabiles et magnificos viros: comitem Georgium et comitem Paulum etc. oratores vestros nonnulla nobis una ex parte exposita sunt quibus per valida capitula intentum nostrum aperientia responsum dedimus prout ex ipsorum tenoribus i(llu)stris magnificencia vestra late poterit intueri ceterum dictorum ambaxiatorum gratis serviciis digne respondere volentes vos maiorem in modum ut nostro intuitu ipsos favorabiliter recomissos habere velitis. Erit enim res pro qua nobis complacebit in immensum. Datum in nostro castro Novo civitatis Neapolis die decimo nono, mensis februarii, anno a Nativitate Domini. Rex Alfonsus.

Illustri et magnifico viro Sthefano, duci Bossine, amico nostro carissimo. Dominus rex mandavit michi Francisco Martorell. P(ro).

Rex Aragonum, Sicilie citra et ultra farum etc. Illustris et magnifice Dux, amice nobis carissime... (Dalje isto kao gore.). Na kraju piše: Alo illustro, magnifico Sthefano, ducha de Bossina, amico nostro carissimo. Dominus rex mandavit mihi Francisco Martorell. Pro (u kratici). Fuerunt expedita sub forma supra scripta supra capitula duplicata sub eadem data signatura etc, et mandato.

Prijevod ugovora:

Za vojvodu Bosne!

Alfonz itd., svima i pojedincima koji budu čitali naše pismo sad i ubuduće naša milost i dobra volja. Kao čast u sudjelovanje Svevišnjega, po odanosti presvijetloga Stjepana, vojvode od Bosne, koji se svojevrijedno sa svim svojim vazalima nama podloži, ostalim častima našega veličanstva sada opskrbljen. Neka se svima objavi i drukčije pak naši službenici, podložnici i naši plaćenici neka čvrsto opslužuju sve što je naša Uzvišenost istom svijetlom vojvodi obećala, zaključke koji su postojali između nas i samim svijetlim vojvodom ili pak po njegovim uzvišenim muževima poslanicima: knezu Georgiju (Juri) i knezu Pavlu, poslanicima, legatima i njegovim vjerodostojnim povjerenicima (sindicima) u njegovo ime unesene, proglašene potvrđene zaključke (kapitule), sve smo to zapovjedili sadašnjim zaključcima upisati redom:

Zaključci (kapituli) ugovoreni i učinjeni ugovori, potvrđeni i zakletvom osnaženi između Prejasnog Veličanstva gospodina kralja od Aragonije i od Sicilije s ovu i s onu stranu mora (fara) itd. s jedne strane, i uglednog i plemenitog kneza Georgija (Jure) i kneza Pavla, pregovarača, poslanika i vjerodostojnog povjerenika (sindika) Presvijetlog Stjepana, vojvode od Bosne, uime i sa strane samog rečenog Presvijetlog vojvode, s druge strane.

Osobito je rečeno Veličanstvo zadovoljno i obećava da održi vjeru i to osigura, i dajemo vjeru i osiguranje ličnosti rečenog Presvijetlog vojvode i njegovih sinova, te osigura njegovu vojsku, zlato, srebro i joje -nakit i sve druge stvari njegove koje će doći na čuvanje Veličanstvu i u putu i povratku u zemlje istog rečenog presvijetlog vojvode, i to toliko puta koliko pak želi, da budu slobodni, sigurno praćeni i povjereni te im se neće učiniti neka nezgoda, neprilika, nepravda, šteta ili neko zlo ličnosti ili njegovoj imovini ili njihovoj prije nego se prema njima postupi kao s pravim i dobrim slugama preporučenim i pravim prijateljima Njegova Veličanstva.

Također obećava rečeno Veličanstvo rečenom presvijetlom vojvodi da u slučaju netko bilo njemu ili nekima iz njegove zemlje načini ili učini neku novost (nezgodu) bilo od kakvih kraljeva, principa, vojvoda ili knezova ili od neke općine ili gospodstva (sinjorije), tada će presvijetlo rečeno Veličanstvo rečenom vojvodi pružiti svaku pomoć, moguću zaštitu, naklonost i branit će ga od rečenih koliko mogne po dobroj pameti kao i vlastitu državu Njegova Veličanstva, i dajemo Njegovo Veličanstvo zaštitu i prijam rečenom presvijetlom vojvodi kao svom vjernomu i dobromu, preporučenomu službeniku i prijatelju i naprotiv: rečeni presvijetli vojvoda dajemo zaštitu i prijam rečenom Veličanstvu kao svomu vjernomu i dobromu zaštitniku većemu i branitelju i podređuje se Njegovu Veličanstvu s utvrđenjima (gradovima) zemlje i župama (općinama) niže potpisanim, dakako slijedi:

Sokol s knežinom koja se zove Drina; Toyvacts Vdrinagliavo - Todjevac u Drinaljevu - Drini utvrđenje sa župom; Vatrato (Vratar u Sutjeski s desne strane ceste Gacko-Tjentište) utvrđenje sa župom; Nonio Gorasdo (Novi u Goraždi na Drini) utvrđenje sa župom; Somobor Obribudo (Samobor na Drini u župi Pribudu na desnoj strani Drine) utvrđenje sa župom; Chechnauchoy (Klek na Uvcu) utvrđenje sa župom; Mile sevischi (Mileševac kod Mileševe) utvrđenje sa župom Konsinom i s manastirom kojim upravljaju Turci iz Grčke (pravoslavni monasi iz Grčke, turski podanici) gdje postoji Svetitelj koji čini velika čudesa - sv. Sava; Cosisti (vjerojatno Konik u istočnom dijelu hercegovih zemalja između Mileševca i Kuknja-grada); Cochagn (Kukanj kod Pljevlja u župi Breznici) utvrđenje sa župom; Cresevez opolimio (Hrsovac u Polimlju) utvrđenje sa župom; Ostraviza Vbistrizi (Ostrovica u Bistrici kod Foče, zapadno od Drine) utvrđenje sa župom; Osip (u župi Osanici, posjed hercega Stjepana, iza Ustikoline, u pravcu Goražde) utvrđenje sa župom; Susit Honogost (Susid u Onogoštu župi - istočno od Nikšića na Jerinin-gradu) utvrđenje sa župom; Ostroch (Ostrog kod manastira Ostroga kod Danilovgrada) utvrđenje sa župom na granici Albanije, to jest Donje Zete; Novi Vpivii (Novi u Pivi) utvrđenje sa župom; Colobrich (Klobuk nad Arandelom u Lastvi kod Trebinja) Verramii (u Vrmu župi kod Trebinja); Bisevatts v tribigno (Mićevac u Trebinju župi) utvrđa sa župom; Novi Vdrazzavich (Novi u Dračevici ili sv Stefan - Herceg-Novu) utvrđenje sa župom na putu prema Albaniji - Zeti kod rečene zemlje Kotora; Vnizacs (Vinačac, Vjenčac, Grad ili Knezača nad Nevesinjem u župi Nevesinju) utvrđenje sa župom; Vidosich Vvidovo-poglyo (Vidošić-Vidoški u župi Vidovo polje - Stolac na Bregavi) utvrđenje sa župom; Popohosti v popohu (Popovski grad u Popovu župi kod Dubrovnika) utvrđa sa župom; Iblagay scu' Som som glyom (Blagaj s Humskom Zemljom) utvrđenje sa župom; Posichell (Počitelj na Neretvi) Vdobravah (u Dubravama na lijevoj strani Neretve) utvrđenje sa župom; Neboysa Vniterich (u Večeriću na području od Cerna do Mostara) utvrđenje sa župom; Vergolaz Vrog tchi supi (Vrgorac u Gorskoj župi) utvrđenje sa župom; Cimiacho Vbrechinich (Cim kod Mostara u Večeriću) utvrđenje sa župom; Visuch Vtusirich (Visući ili Viseć na lijevoj strani Cetine, sjeverno od Omiša) utvrđenje sa župom; Onis (Omiš) utvrđenje sa župom na morskoj obali Dalmacije; Polis (Poljica) velika kneževina bez utvrđenja; Prolosacz Vposutro (Proložac u Posušju - župa Imota) utvrđenje sa župom; Rogu (Rog u Roško-polju) Vdupno (u Duvnu) utvrđenje sa župom; Imozchi (Imocki, Imotski) utvrđenje sa župom; Crezevatts Vbelach (Kruševac grad u

Blatu kod Mostara na području Kruševa) utvrđenje sa župom; Radobiglis (Radobolja) knežina bez utvrđenja; Novo Vluži (Novi u Luci župi - današnja Gabela) utvrđenje sa župom; Himereti (u Neretvi) Biogrado (Biograd na lijevoj obali Neretve u Konjicu, u župi Neretva) utvrđenje sa župom; Vrabaz en Eretia (Vrabač u Neretvi) utvrđenje sa župom; Bioscchi Vbioy (Bilschi, Bjelski - Bijela u Biloj - Bijeloj župi) utvrđenje sa župom; Choni Vdrabec (Kom u Dabru ili župi Kom) utvrđenje sa župom; Hiobal Vsagorie (Obalj u Zagorju) utvrđa sa župom; Hihelech Vgobici (Jeleč u Gobsi kod Miljevine blizu Foče); Codidich Sunrech Bizanio (Hodidjed u Vrhbosaniji) utvrđenje sa župom; Sustich (Susid u Skoplju ili Uskoplju oko gornjeg Vrbasa, u selu Gračanici) utvrđenje sa župom; Ravansch (Ravanscha - Ravan kod sela Bukovice blizu Čajniča) Vbrisinio (u Breznici) utvrđenje sa župom; Seravansche (Severin u donjem Polimlju) utvrđenje sa župom; Medun (Medun kod donje Morače) utvrđenje sa župom; Soko (Soko blizu Štitara kod Cetina u Zeti) utvrđenje sa župom.

Tako nudi i obaćava rečeni svijetli vojvoda da će platiti danak i novac za 1.000 konjanika po talijanskom običaju realno i uistinu svake godine rečenom Veličanstvu kad Njegovo Veličanstvo bude u ratovanju, i to po Njegovom plaćanju, to jest po računu od 8 dukata za konjanika mjesečno na taj način da će isti rečeni svijetli vojvoda poslati u cjelini novac za ovu godinu u iznosu od 32.000 i jednu četvrtinu dukata koji će se isplatiti za rečenih 1.000 konjanika i davat će svake godine dok rečeni rat traje, koji se počinje ostvarivati po utvrđenju sadašnjih zaključaka i naređuje se isto i za prošlost, i kad svrši rečeno ratovanje i kad Njegovo Veličanstvo bude u miru, obećava rečeni svijetli vojvoda plaćati svake godine rečenom Veličanstvu tribut koji je u prošlom vremenu plaćao i po običaju slato i plaćano velikom Turčinu (sultanu).

Također nudi i obećava rečeni svijetli vojvoda rečenom Veličanstvu da će obustaviti ratovanje na račun istog svijetlog vojvode bilo s kim god; kraljevi, principi, vojvode ili knezovi, ili neka općina ili gospodstvo, i to na svako traženje, zahtjev i poticaj rečenog Veličanstva i obećava produžiti ga dok rečeno Veličanstvo drukčije ne odluči i odredi.

Također obećavaju i obvezuju se pomoću zakletve svijetli i velmožni knez Georgije (Jure) i knez Pavao da, ako oni u roku od tri mjeseca ne donesu potrebno ovlaštenje, zakluče sadašnje zaključke (sporazume) i da slične zaključke potpiše vlastitom rukom rečeni svijetli vojvoda i svojim pečatom potvrdi, tada rečeno Veličanstvo nije dužno da ih drži niti je obvezno rečenom svijetlom vojvodi sve dotle dok rečeni zaključci (kapituli) ne budu potpisani po vlasti Njegova Veličanstva.

Dano u Utvrđenom Novom našega grada Napulja, dana 18. mjeseca veljače, VII. indikcije, godine od rođenja Gospodnjega 1444. Kralj Alfonz. Gospodin kralj je naredio meni Franji Martollu.

Zbog toga naređujem po ovim istim s vašim sigurnim znanjem i izričito svima i pojedincima službenicima, podanicima i našim plaćenicima, većim i manjim bilo kojega imena i onih koji drže mjesta, sadašnjim i budućim ukoliko su prije uvršteni zaključci i svi i pojedini u njima sadržani treba da drže čvrsto i opslužuju i da drugi drže i opslužuju neokrnjeno po punijem svome redu i da se tomu ne protive bilo iz kojega razloga, ako imaju našu dragu milost, i žele izbjeći srdžbu i naš prezir i kaznu od 10.000 dukata koju treba da isplate našoj kasi. Za svjedočanstvo ovoga zapovjedili

smo da se sastavi ovo i potvrdi našim visećim pečatom Aragona. Dano u Utvrđenju Novom grada našega Napulja dana 19. mjeseca veljače, VII. indikcije, godine rođenja Gospodnjega 1444., Kraljevstva ovoga Sicilije s ovu stranu mora (fara) desete, drugih pak naših kraljevina 29. Kralj Alfonz. Po istome kralj Aragona zapovjedio je meni Franji Martorellu. Kralj Aragona i obadviju Sicilija itd.

II. Kralj Alfonz V. od Aragona i Sicilija iz Napulja obećaje u svoje ime i svoga sina hercega (prijestoljenasljednika) Ferdinanda od Kalabrije vojvodi Stjepanu od Svetoga Save i njegovim sinovima zaštitu i osigurava mu posjede pojedinih utvrđenih gradova uz prijepis povelje na latinskom jeziku, datirane 1. lipnja 1454. godine, prije toga datirane od hercega Stjepana Vukčića Kosače 30. ožujka 1454. U povelji se utvrđuje vjernost između jednoga i drugoga ugovarača.

Povelja u originalu glasi:

Promissio facta per dominum Regem illustri duci Stephano et eius fillis.

In Dei nomine amen.

Pateat universis presentium seriem inspecturis seu visuris quod nos Alfonsus etc.

Cum magnifici milites: comes Buchina et Radivoy Sicilia, oratores, nuncii et ambassiatores illustris Stephani, ducis Sancti Save Domini terre Hulminis, Maritimarum Partium ac Comitatus Drine et magni vojvode Regni Boccine devotissimi nostri dilecti anno preterito ad nos venissent, ut nobiscum nonnulla capitula nomine et pro parte prefati illustris ducis praticaret. Audivimus ipsos ambassiatores ac practice super capitulis ipsis concludentis, per aliquos dies fecimus, finaliter cum prefati ambassiatores non haberent penam potestatem ab eodem duce nobiscum concludendi, remisimus ipsos ambassiatores ad dictum illustrem ducem cum forma quadam capitulorum concludendorum si dicto illustri duci placerent. Postquam ergo nunc dicti amassiatores ad nos redierunt ostendentes nobis autentice litteras eiusdem ducis in pergameni scriptas et eius sigilli appensione munitas cum quibus prefatus illustris dux depositans ac relinquens ad partem pacta et capitula inter nos et oratores vel oratorem missum per dictum illustrem ducem et deinde facta et confirmata per ipsum illustrem ducem noviter facit, confirmat et proficit et promittit nobis certa capitula prout in ipsis capitulis continetur tenoris huiusmodi:

In nomine Magni Sabaoth altissimi Dei nostri qui est a primordio pater, impletio filii et ad perfectionem Spiritus Sancti, gloriosa Trinitas, gloria tibi, in te credimus et recipimus divinam gratiam qui dignata est per suam dulcissimam et indicibilem misericordiam obtineret nobis omnia, ut sunt in potestate nostra tenentia et gubernantia diotiesitatesque, civitates atque confines huius pertinentiis nostris inagitatiss, imo in omnibus gloriosam atque valde gratam, dignam atque dilectam et inexistimabilem iustitiam et amorem, publice notemus omnibus potentibus atque gubernantibus consanguineis et ita cordialibus amicis cuilibet per dignitatem suam videntes ipsius rectitudinem et amorem ad nos.

Nos Dominus Stephanus Dei gratia dux Sancti Save, dominus terre Hulminis, Maritimarum Partium ac comes Drine et magnus Vojvoda Regni Boccine (Bossine) etc. notum facimus universis et singulis ante quoscumque faciem hominis demonstrata

fuert ista scriptura aperta cum autentico sigillo nostro, sicuti fecimus pacta et corroborationes atque ista privilegia cum serenissimo et excellentissimo principe Domino Domino Alfonso Rege Aragonum, Sicilie citra et ultra farum etc. imprimis coppulatum et perfectum inter illustrissimum Dominum Regem et inter me Ducem Stephanum depositantes et reliquentes ad partem pacta et capitula, quae sunt inter Dominum Regem ex parte ipsius et qui oratores fuerunt missi seu missus fuit ex parte illustrissimi principis ducis Stephani, qui fuerunt facti atque confirmati per Ducem Stephanum modo noviter facimus et confirmamus atque perficimus capitula congrua atque perfecta: et istud promittit Serenitate Regis maestatis Dux Stephanus, quod erit semper cum omnibus suis bonis et fidelis servus et amicus: etiam promittimus, quod omne negocium atque preceptum erimus essendo in nostra autentica lege cum nostris fidelibus et subditis parati, si fecerit pacem aut discordiam atque guerram cum omni homine aut cum domino, quod sua dominatio preciperet ex ista parte maris Adriani per terram a sumptibus ducis incipiens a Boya que est in partibus Albanie usque Jadram et usque ad tenutas Jadre intus per terram recte per tenutas que sunt prope triginta miliaria castris atque civitatibus quas tenet dominus rex in partibus Albanie prope terram dominus rex in partibus Albanie prope terram atque castras (sic!) nobilissimi Georgii Castriotis dicti Scenderbegii narrando atque publicando a qua re nos nostrum invenisset damnum atque dispersio ab imperatore Theucrorum cui nos servimus ita et amici nostri cum quibus fuisset in amore et amicitia. In privilegiis etiam plus de prefatis ut faciamus Regis Serenitatis omnem honorem sicuti dignanter cum muneribus visitare et presentare personaliter dominum regem, cum spatium haberemus sicut est consuetudo bonorum servorum domino et amico suo. Et si dominus Rex postularet a me duce Stephano, ut sibi concederem servorum meorum in armata maris quantum esset possibile cum nostra bona voluntate, ut tales homines debet dominus Rex solvere cum suis sumptibus per tempus, quo erunt ad servitia sue dominationis et iterum revertere ad propria: etiam promittimus, si Serenitas regis nos liberabit a servitiis et daciis ab imperatore Theucrorum et omnium aliorum dominorum qui vellet nos dominare et sub se ponere, ut demus et mittemus Regie Serenitati annuatim in curia sua vel ubicumque fuerit quinque millia ducatorum per dadium et per libertatem nostri domini que deberet solvere omni anno usque dum vixerit Dominus Rex et suus filius dux Calabrie. Et hoc intelligitur, quod non debet inquirere istam solutionem dominus Rex nec filius suus dux Calabrie donec liberabit nos ab imperatore Theucrorum, et ab aliorum dominorum.

Etiam promittit Dux Stephanus stando sub potestate domini imperatoris Theucrorum, nos erimus vocati servi recommissi domini Regis et filii sui ducis Calabrie et ut mittemus nostros nobiles, cum habuerimus congrua tempora in curiam domini Regis, quod dominatores ex vestra parte maris Adriatici similiter et ex ista parte maris vident et agnoscant, quod ego sum dictus dux Stephanus servus et amicus domini Regis et filii eius ducis Calabrie et etiam omnimodo essendo liberi ab dominatione et potestate imperatoris Theucrorum aut si non fuisset liberi et securi cupimus semper esse servi et amici domini Regis et filii eius ducis Calabrie. Datum Novi Locy anno Domini MCCCCLIIII, die XXX, mensis martii XXX.

Nos etiam impresentiarum postponentes et relinquentes ad partem omnia et quaecumque capitula pacta et conventiones inter nos hucusque et quoscumque amassiatores seu nuncios predicti illustrissimi ducis facta, conclusa et firmata et per ipsum illustrem ducem confirmata, de novo facimus, firmamus ac promittimus dicto illustri duci capitula et pacta infrascripta.

Et primum promittimus affidare et assecurare et ex nunc affidamus et assecuramus personam dicti illustris ducis et comitis ac personas illustrissimorum filiorum suorum et omnes suos barones, servitores et vassallos, suum exercitum, aurum, argentum, jocalia et alias quascumque res suas; capientes illos a modo in recomendatos et servitores nostros et ita tenebimus illos imperpetuum, ita quod ipse illustris dux et dicti sui filii vel alii quicumque ambassiatoroes curiales, servitores seu vassali sui venientes ad nostram presentiam vel in nostra regna et terras sint presentiam vel in nostra regna et terra sint liberi, affidati et assecurati tam venientes et stantes quam etiam reverentes ad terras ipsius illustrissimi ducis totiens quotiens eis fuerit bene visum.

Quibus omnibus predictis nolumus novitatem, molestiam, iniuriam, malum, aut damnum aliquod fieri in personis et rebus eorum, immo tractentur et illis faveatur per totam nostram dicionem et regna sicut veris et bonis nostris ac etiam illustrissimi Ferdinandi de Aragonia, ducis Calabriae, filii nostri primogeniti cum omnibus baronibus, servitoribus et vassallis dicti illustrissimi ducis et filiorum suorum ac civitatibus, terris, castellis et locis sequentibus, videlicet imprimis: civitate Falcome cum suis castellis et cum comitatu suo; civitate Socol cum omnibus suis pertinentiis, castris et confinibus; civitate Togruam cum castris et pertinentiis suis; cum civitate Samobor cum castris et pertinentiis suis; civitate Euchane cum castris et pertinentiis suis; civitate Milesevschi cum castris et pertinentiis suis; civitate Ostrich cum castris et pertinentiis suis; civitate Chovino cum castris et pertinentiis suis; civitate Severino cum castris et pertinentiis suis; civitate Necano cum castris et pertinentiis suis; civitate Crsinch cum castris et pertinentiis suis; civitate Chrsonam cum castris et pertinentiis suis; civitate Sancti Georgii cum castris et pertinentiis suis; civitate Nova in Drina cum castris et pertinentiis suis; civitate Hosonich cum castris et pertinentiis suis; civitate Bistrichi cum castris et pertinentiis suis; civitate Ostrvica cum pertinentiis suis; civitate Osip cum castris et pertinentiis suis; civitate Pontis Terre cum castris et pertinentiis suis; civitate Dunos cum castris et pertinentiis suis; civitate Zyr cum castris et pertinentiis suis; civitate Preliep cum castris et pertinentiis suis; civitate Vratar cum castris et pertinentiis suis; civitate Medived cum castris et pertinentiis suis; civitate Susied cum castris et pertinentiis suis; civitate Ostroc cum castris et pertinentiis suis; civitate Budos cum castris et pertinentiis suis; civitate Clobuch cum castris et pertinentiis suis; civitate Risan cum pertinentiis suis; civitate Nova prope mare cum pertinentiis suis; civitate Micevac cum pertinentiis suis; civitate Vinenca cum castris et pertinentiis suis; civitate Vidovschi cum castris et pertinentiis suis; civitate Pozitell cum pertinentiis suis; civitate Nova in Lucha cum pertinentiis suis; civitate Vratar cum pertinentiis suis; civitate Vergoran cum pertinentiis suis; civitate Imozchi cum castris et pertinentiis suis; civitate antiqua cum pertinentiis suis; civitate Prologaz cum pertinentiis suis; civitate Ro/g/ cum castris et pertinentiis suis; civitate

Rieachi cum pertinentiis suis; civitate Chrusevaz cum castris et pertinentiis suis; civitate Pontis cum castris et pertinentiis suis; civitate Neboysse cum pertinentiis suis; civitate Boronac cum castris et pertinentiis suis; civitate Biograd cum castris et pertinentiis suis; civitate Albalapis cum pertinentiis suis, civitate Vrabam cum castris et pertinentiis suis; civitatē Come cum castris et pertinentiis suis; civitate Velletino cum castris et pertinentiis suis; civitate Odrchi cum castris et pertinentiis suis; civitate Oball cum castris et pertinentiis suis.

Item promittimus predicto illustri duci in casu quo sibi aut alicui suarum terrarum guerra vel fieret novitas aliqua per quemcumque regem, principem, comitem vel quamcumque comunitatem aut dominationem, que nobiscum non sint in liga et confederatione vel amicitia aut non sint amici et benevoli nostri et inter alios comunitas Ragusii, nos dabimus predicto duci et comiti et eius filiis omne auxilium, subsidium et favorem nobis possibilem ad expensas ipsius illustris ducis vel dicti sui filii et non nostras ita videlicet, quod, quando ipse illustris dux requireret dictum auxilium, subsidium et favorem a nobis, nos illud mittere non teneamur, donec sint huc ad nos misse pecunie ab ipso duce pro gentibus et fustis, quas dictus dux volet in sui auxilium et nobis erit possibile illas mittere, quas gentes et fustes (fustas) ipse illustris dux debeat solvere pro tempore quo illas tenebit in servitio et favore suo et donec redierint in terras nostras regni Sicilie citra farum.

Et hoc modo defendemus eos a predictis quantum melius poterimus; item promittimus, quod quodcumque faciemus concordiam, treugam, confederationem cum quocumque rege, principe, duce, comunitate vel dominatione tam ultra mare Adriaticum, quam in Italia, faciemus exprimi et intelligi in ipsa concordia vel confederatione facienda dictum illustrem ducem Stephanum et filios eius, barones, civitates, terras, castella et omnia alia bona et res suas.

Item promittimus quod si propter aliquam necessitatem conveniret dicto illustri duci vel prefato suo filio venire personaliter ad presentiam nostram, nos certificati prius de eius adventu mittimus fustes (fustas) et navilia necessaria ei pro suo passagio tam in veniendo ad nos quam in redeundo in suas terras.

Item promittimus quod si aliquis dominus potentia vel comunitas vellet facere aut faceret guerram contra dictum illustrem ducem vel eius filios vel suas terras, nos non dabimus auxilium neque favorem aliquem talibus inimicis prefati ducis, nec permittemus quod per aliquem subditum et vassallum nostrum detur ipsis aliquod auxilium et favorem que omnia et singula superius expressa sub nostra fide et verbo regiis (sic!) promittimus prefato illustri duci firmiter tenere et inviolabiliter observare ac teneri et observari facere omni contradictione sessante (cessante) Et ideo presentes litteras illi fieri iussimus nostra manu subscriptas et nostro pendenti Maestatis sigillo munitas et in testimoniis omnium premissorum.

Datum in Castello Novo Neapolis die 1. mensis junii, II indictionis, anno a nativitate Domini MCCCCLIII huius citra farum Sicilie regni anno XX, aliorum vero tricesimo nono. Rex Alfonsus. Dominus Rex mandavit mihi Arnaldo Fonolleda.

Prijevod povelje Hercega Stjepana Kosače od 1. lipnja 1454. godine potvrđene od kralja Aragona i obadviju Sicilija Alfonza V. glasi:

Obećanje učinjeno od gospodina Kralja svijetlom hercegu Stjepanu i njegovim sinovima.

U ime Božje, amen!

Neka bude jasno svima koji pregledaju i vide red sadašnjih pisama koja mi kralj Alfonz itd. kada su k nama došli prošle godine uzvišeni vojnici (viši oficiri): Bučina (Vučina) i Radivoj Siklica (Siglica, dijak hercega Stjepana, hercega od Svetoga Save, gospodina Humske zemlje, Primorskih strana-Primorja i kneza Drine i velikoga vojvode Kraljevine Bosne, pobožnog, ljubljenog našega da s nama neke sporazume-zaključke učine u ime i sa strane rečenog svijetlog hercega, saslušali smo iste poslanike o praktičnim sporazumima koje je trebalo zaključiti. Svršili smo za nekoliko dana konačno i ustanovili da rečeni poslanici nisu imali puno ovlaštenje od istoga hercega (Stjepana) da s nama to zaključke, te smo poslali iste poslanike do rečenog svijetlog Hercega u formi kako se sporazum zaključuje ukoliko se svijetlom Hercegu svidi.

Pošto su se konačno sada rečeni poslanici k nama povratili pokazujući nam autentično pismo istoga Hercega pisano na pergameni i njegovim visećim pečatom potvrđeno, te je s tim rečeni svijetli Knez odustao i ostavio na stranu ugovore i sporazume učinjene i sastavljene između nas i poslanika ili pregovarača poslatog od rečenog svijetlog Hercega, iza toga su učinjeni i potvrđeni; ponovo se od svijetlog Hercega sastavljaju i potvrđuju, te nam obećava neke zaključke (kapitule) kao što se u samim zaključcima nalaze na ovaj način:

U ime Velikog Sabaota, svevišnjeg Boga našega, koji je od početka Otac, ispunjenje Sina i na usavršavanje Duha Svetoga, slavno Trojstvo, slava Tebi, u Te vjerujemo i primamo Božju milost koja je dostojna po svojoj najsladoj i nepokolebljivoj milosti nama svima dodjeljuje tako da je u našoj moći držeca i upravljajuća pokrajinama, gradovima i pripadajućim granicama u ovim našim netaknutim posjedima, dapače u svima slavnu, i veoma zahvalnu, dostojnu i milu, i neprocijenjenu pravdu i ljubav javno objavljujemo svim moćnicima i upravljačima rođacima kao i srdačnim prijateljima, svakomu po dostojanstvu svomu uviđajući pravednost istoga i ljubav prema nama.

Mi Gospodin Stjepan milošću Božjom herceg od Svetoga Save, gospodin Humske zemlje, Primorskih strana-Primorja i Kneževine, i veliki vojvoda Bosne itd. objavljujemo svima i pojedincima pred koje ljude pokažu isto otvoreno pismo s našim autentičnim pečatom kako smo učinili ugovore, potvrde i iste povlastice s najdražim i najuzvišenijim principom Gospodinom Gospodinom (sic!) Alfonzom, kraljem Aragona i Sicilije s ovu i s onu stranu mora (fara) itd., osobito sastavljeno i izvršeno između najsvjetliješa Gospodina Kralja i mene hercega Stjepana odstranjujući i ostavljajući na stranu ugovore i sporazume učinjene i sastavljene između Gospodina Kralja s njegove strane i pregovarača poslatih ili pregovarača poslanog od najsvjetliješa kneza hercega Stjepana učinjenih i potvrđenih sporazuma od hercega Stjepana, sada ponovo činimo i potvrđujemo i završavamo zgodne i savršene zaključke (kapitule) i isti herceg Stjepan obećava vedrini Kraljevskog Veličanstva da će biti uvijek sa svim svojim dobrim vjeran sluga i prijatelj; također obećavamo da će svaki posao i zapovijed biti izvršeni pripravno, kao što je u našem autentičnom zakonu, s našim vjernim podanicima.

Ako bi se učinio mir, ili nesloga ili rat s bilo kojim čovjekom ili gospodinom prema zapovijedi njegova Gospodstva s iste strane Jadranskog mora po kopnu, o trošku Hercega počinjući od Bojane, u dijelovima Albanije do Jadrana i do posjeda zadarskih unutar kopna, upravo na posjedima koji su blizu 30 milijara od utvrda i gradova koje drži Gospodin Kralj u dijelovima Albanije blizu kopna i utvrda najplemenitijega Jurja Kastriota, rečenog Skender-bega, pričajući i obećavajući da, ako od neke stvari mi pretrpimo, snađe nas šteta ili progon od turskog cara komu mi služimo, kao i naši prijatelji s kojima smo bili u ljubavi i prijateljstvu, uz rečene povlastice još, činimo svaku čast Kralju Veličanstvu kako se dostoji da se posjeti i osobno dođe do Gospodina Kralja kad imamo vremena, kako je to običaj dobrih sluga prema gospodaru i svomu prijatelju.

Ako Kralj bude zatražio od mene hercega Stjepana da mu dodijelimo izvjestan broj za pomorsku službu od mojih vojnika, koliko je moguće s našom dobrom voljom, tada će takve ljude Gospodin Kralj za to vrijeme plaćati o svojim troškovima sve dok budu u službi Njegova Gospodstva uz uvjet povratka kući. Također obećavamo, ako nas Kraljevsko Veličanstvo oslobodi od služenja i poreza turskog cara i ostalih gospodara koji bi željeli da s nama vladaju i podlože nas, tada ćemo dati i poslati godišnje Kraljevskom Veličanstvu na dvor ili gdje on bude 5.000 dukata za porez (daciju) i oslobođenje našega Gospodina. Iznos će se isplatiti svake godine dok je Gospodin Kralj živ i njegov sin Herceg (Ferdinand) od Kalabrije.

Ovo se ima razumjeti tako da Gospodin Kralj i njegov sin Herceg od Kalabrije ne mogu tražiti tu isplatu dok nas ne oslobodi od turskog cara i ostalih gospodara.

Također obećava herceg Stjepan stojeći pod vlašću gospodina turskog cara da ćemo biti nazvane preporučene sluge gospodina Kralja i njegova sina, hercega od Kalabrije, i da ćemo poslati u kuriju (dvor) gospodina Kralja naše plemiće kad budemo imali godno vrijeme da vide gospodari s Vaše strane Jadranskog mora i iste strane mora: da upoznaju da sam rečeni herceg Stjepan sluga i prijatelj Gospodina Kralja i njegova sina, hercega od Kalabrije, i još k tome, ako se potpuno oslobodim od gospodstva i vlasti turskog cara ili ako i ne budemo oslobođeni i sigurni, želimo uvijek biti sluge i prijatelji gospodina Kralja i njegova sina, hercega od Kalabrije.

Dano u Mjestu Novom (Herceg Novom) godine Gospodnje 1454., dana 30. ožujka.

Prijevod:

Alfonz V. od Aragona i obiju Sicilija potvrđuje spomenuto pismo hercega Stjepana Vukčića Kosače, gospodara čitave Hercegovine.

Pismo glasi:

Mi pak odlažući i ostavljajući na stranu sve i bilo druge sporazume, zaključke, ugovore i dogovore učinjene između nas i nekih ambasadora i pregovarača rečenog presvijetlog Hercega učinjene i potvrđene i po istom svijetlom Hercegu potvrđene ponovo činimo, potvrđujemo i obećavamo rečenom svijetlom Hercegu zaključke i ugovore dolje rečene.

I prvo obećavamo vjeru i sigurnost i od sada povjeravamo i osiguravamo ličnost rečenog svijetlog hercega i kneza i ličnosti njegovih presvijetlih sinova i sve njegove

barone, službenike, i vazale, njegovu vojsku, zlato, srebro, nakite i njegove stvari svake vrste te ih preporučujemo kao sluge naše te ćemo ih tako držati vječno. Tako će isti Herceg i njegovi rečeni sinovi, drugi bilo koji dvorski poslanici, sluge ili njegovi vazali, dolazeći pred naše lice ili u naše Kraljevine i zemlje, biti slobodni, sigurni, povjereni i osigurani kao i kad dolaze i stoje, bilo da se vraćaju u zemlju istoga presvijetloga Hercega toliko puta koliko puta im se bude svidjelo.

Svim rečenim nećemo učiniti novost, nezgodu, nepravdu, zlo ili neku štetu ni licima niti njihovim stvarima (imanjima), dapače, postupit će se s njima i biti im naklonjeni po čitavom našom teritoriju i Kraljevinama kao pravim i dobrim slugama, preporučenim i našim prijateljima i također Hercega od Kalabrije presvijetlog Ferdinanda od Aragonije, sina našega prvorodenoga, sa svim baronima, slugama i vazalima rečenog presvijetlog Hercega i njegovih sinova, i gradovima (varošima), zemljama, utvrđenjima i sljedećim mjestima: dakle osobito: grad Sokol sa svojim posjedima, utvrđenjima i granicama; grad Togrua (Todjevac zapadno od Tjentišta) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Samobor (Samobor kod Ustiprača na desnoj obali Drine) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Euchane (Kukanj kod Pljevlja) sa utvrđenjima i posjedima; grad Milesevschi (Mileševski-Mileševac kod Mileševa) sa utvrđenjima i posjedima svojim; grad Ostrich (Oštrik) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Chovino (Kovin) sa svojim gradovima i posjedima; grad Severino (Severin u donjem Polimlju kod Rudoga, u Srbiji) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Necano (Nečujno, Nečajno nad selom Goricom kod Imotskoga ili kod Posušja) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Crsinich (vjerojatno Konik kod Mileševa u Srbiji) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Chrsonam (Hrsovac u donjem Polimlju) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Sancti Georgii (Đurđevac, danas Đurđevica nad Komanom, na lijevoj strani Drine) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Nova u Drini (Nova u Knežini Drini, u Goraždu ili okolici) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Hosonich (Osanički grad kod sela Osanice blizu Ustikoline, u župi Osanici, kasnijoj nahiji Osanici) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Bistrichi (Bistrički u župi Bistrici ili Livnu) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Ostrvia (Ostrovica u župi Ostrovici ili kraju Bistrice kod Foče) sa svojim posjedima i utvrđenjima; grad Osip (Osip u oblasti Drina, vjerojatno u župi Osanica, posjed porodice Kosača) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Pontis Terre (vjerojatno današnji Brod kod Foče) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Dunos (Đuros ili Dumoš kod Kalinovika u Zagorju); grad Jele (Jeleč na rijeci Gobi kod Miljevine, u župi Gobi) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Zyr (Sir, Šir nad selom Sopotnica kod Goražde) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Priliep (Prilip u Miljevini u župi Bistrici kod Foče, u oblasti Drina) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Vrtar (utvrda Vrtar u župi Sutjesci između Tjentišta i Čemerna) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Medived (Medvjed, vjerojatno u Medvjeđem Dolu kod Izgora blizu Čemerna nad Gackom) sa svojim utvrđenjima i imanjima; grad Sisied (utvrđenje Susid na mjestu Jerinin-grada na Mrakovici u župi Nikšić) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Ostrozc (Ostrog kod manastira Ostroga u pravcu Drenovštice u Zeti) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Clobuch (Klobuk u župi Vrmu nad Arandelom u Lastvi kod Trebinja) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Risan sa svojim posjedima;

grad Nova (Novi ili Sveti Stefan, današnji Herceg Novi) blizu mora sa svojim posjedima; grad Micevac (Mičevac kod Trebinja kod Arslanagića mosta, sada premještenog u Trebinje) sa svojim posjedima; grad Cluz (Ključ kod Cernice u župi Gacko) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Vinenca (Vinačac, Vjenčac nad varoši Nevesinje, na Knezači ili Gradu) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Vidovschi (Vidoši ili Stolac na Bregavi, u župi Vidovo polje) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Poitell (Počitelj na Neretvi, u župi Dubravama) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Nova u Luci (Novi - Gabeli u župi Luci, na desnoj obali Neretve) sa svojim posjedima; grad Vrtar (Vrtar kod Vida blizu Metkovića u pravcu Vrgorca) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Lublano Ljubuški (Ljubuški nad varoši Ljubuški) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Vergoran (Vrgorac u župi Gorskoj, danas Župi) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Visuchi (Visući, Visuć, Viseć u selu Podaspilje na lijevoj obali Cetine, oko 7 km na sjever od Omiša) sa svojim posjedima; grad Imozchi (Imotski u župi Imota) sa svojim posjedima i utvrđenjima, stari grad-varoš sa svojim posjedima; grad Prologaz (Proložac, zapadno od Imotskoga) sa svojim posjedima; grad Ro (Rog u Roškopolju, u župi Duvno) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Rieachi (Ričine, Rječine na Gradu u Podbiloj ili na Gradini kod Prisoja, u župi Duvno, i to vjerojatno) sa svojim posjedima; grad Chrusევaz (Kruševac u Kruševu u Blatu kod Mostara) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad-varoš Pontis (Most, Mostići, Mostar na Neretvi s dvije kule (kastela) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Neboyse (Nebojša, vjerojatno u Čerinu, ili Krehin Gracu ili Služnju u župi Broćno) sa svojim posjedima; grad Boronaz (Borovac u Dbru, južno od Konjica) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Biograd (Biograd u Konjicu, na lijevoj obali Neretve) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Albalapis (Bijela Stijena - Bijela - Bila kod Konjica, u župi Bijeloj ili Biloj) sa svojim posjedima; grad Vrabam (Vrabač kod Konjica u župi Bijeloj ili Biloj) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Come (Kom nad selom Kašićima u župi Kom ili Dabar na Neretvi) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Velletino (Veletin na desnoj strani gornje Neretve, u Zagorju) s utvrđenjima i posjedima; grad Odrchi (Odski grad kod rječice Odeske, lijeve pritoke Drine) sa svojim utvrđenjima i posjedima; grad Oball (Obalj kod Uloga na desnoj strani ceste Kalinovik-Ulog) sa svojim utvrđenjima i posjedima.

Također obećavamo rečenom svijetlom Hercegu da se njemu i nekoj od njegovih zemalja navijesti rat ili učini neka nezgoda od nekog kralja, principa, vojvode, kneza ili neke općine ili nekog gospodstva koji nisu s nama u savezu i sprezi, ili prijateljstvu ili nisu naši prijatelji i dobroželiteљи i među ostalim Dubrovnik, pružit ćemo rečenom svijetlom Hercegu i Knezu i njegovim sinovima svaku pomoć i zaštitu i nama moguću naklonost na trošak istog svijetlog Hercega ili njegovog rečenog sina, ali nikako na naš trošak tako pak da isti svijetli Herceg zatraži od nas rečenu pomoć, i potporu i naklonost, mi to nismo dužni poslati dok ovamo nije k nama poslat novac od istog Hercega a vojnike i lađe koje rečeni Herceg želi za svoju pomoć koju nam bude moguće poslati, ali isti svijetli Herceg mora plaćati vojnike i lađe za toliko vremena za koliko ih drži u svojoj službi i na svoju korist, i to dok se ne povrate u naše zemlje Kraljevine Sicilije s ovu stranu mora (fara).

I na ovaj način branit ćemo ih od rečenih koliko bolje uzmognemo. Također

obećavamo kadgod budemo učinili sporazum, primirje (treugu), savez s nekim kraljem, principom, vojvodom, općinom ili gospodstvom bilo s onu stranu Jadranskog mora bilo u Italiji, spomenut ćemo i obuhvatiti u istom sporazumu ili savezu koji treba da se učini, rečenog svijetlog hercega Stjepana i njegove sinove, njegove barone, varoši, utvrđenja i sva druga dobra i njegova imanja.

Također obećavamo da ćemo, ako zbog neke nužde bude korisno rečenom svijetlom Hercegu ili njegovu rečenom sinu, dopustiti da osobno dođe k nama (na dvor) s tim da smo prije toga obaviješteni o njegovu dolasku, poslat ćemo lađe oružane i potrebno brodovlje za njegovo putovanje bilo u dolasku do nas bilo u odlasku u svoje zemlje.

Također obećavamo da nećemo, ako neki moćni gospodin ili općina želi zaratiti ili zarati na rečenog svijetlog hercega ili njegove sinove ili njegove zemlje, dati pomoć niti neku naklonost takvim neprijateljima rečenog Hercega niti da se daje po nekom našem podaniku i vazalu neka pomoć ili naklonost što smo obećali i što se odnosi na sve i pojedino gore rečeno pod našom kraljevskom zakletvom i riječi. Obećavamo rečenom svijetlom Hercegu to čvrsto držati i neokrnjeno sačuvati te da se drži i pazi i od drugih bez ikakva protivljenja.

Zbog toga smo zapovjedili da se ovo pismo načini potpisano našom rukom i našim visećim pečatom Veličanstva potvrđeno i u svjedočanstvo svega prethodnoga.

Dano u Utvrđi Novoj Napulja, dana 1. mjeseca lipnja, II indikcije, godine od rođenja Gospodnjega 1454., s ove strane ove Kraljevine Sicilije, godine 20., drugih (kraljevina) trideset devete godine. Kralj Alfonz. Gospodin Kralj je zapovjedio meni Arnaldu Fonolledi.

[illegible]

[illegible]

2. 508117

Ex aragonu et bruss Sicilie 25/

[illegible]

Milano: magister vno Salsino Duce.

X *my very may migh*
francisco matorrell }

[illegible]

*Lutero magister in
franco matorrell*

fuerit expedita sub forma Supra scriptae per litteras patulae Dupli-
catae sub eademque signatura ad eum mandatur.

Promissio facta per Dnum Regem
 Illi Dno Stephano et eius filijs.

In Dei nomine amen. Eatenus et nunc presentem secum inspecturus seu
 revisurus quod nos Mensius etc. Cum Augustinus Arduus Comes Barchina
 et Radmirus Siculus Oratores: Natus et Ambassiatorum Illi. Stephanus Du
 cis Barchinae Dni terre huiusmodi Martinarij pariter ac Comiti Drane
 et Magnifico Regni Barone denon. In dilecto anno dicto ad nos
 remissis. Et nobiscum nonnulla Capta nos et pro parte ipsius Illi Ducis
 presentem et audimus ipsos Ambassiatores ac priores super Capitulis ipsius con
 cludentibus per aliquos dies fecimus. Unde cum ipsi Ambassiatores nos huius
 plena potestatem ab eodem Duce nobiscum concludere. Insuper ipsos Ambassia
 tores ad dictum Illi Ducem in forma quidam Capitulos concludentes si dictum Illi
 Ducem placeret: postquam ergo mihi dicti Ambassiatores ad nos redierunt ostendentes
 nobis. Insuper etiam omnes Duce in pagamentis scriptas et eius Anglii appropria
 munitas cum quibus ipsos Illustres Dux depositum ac reliquias ad priores
 dicta et Capta que fuerunt facta et copulata inter nos et Oratores vel Oratore
 missum per dictum Illi Ducem et deinde facta et confirmata. Per ipsum Illi Ducem
 noscitur fuisse confirmata. Prius et promittit nobis certam Capta put. In ipso
 libris continet tenores huiusmodi. In nomine Magni Baluati altissimi Dei mei qui
 est a primordio patris. Impletus filij et ad perfectionem Operis sui gloriosa terram
 tuam gloria tibi et te cedens et recipiens divina gratiam qui dignatus est per dulces
 sua et mirabile misericordiam obtinere nobis omnia et fuisse in potestate
 nostra tenenda et gubernanda. Diocesisque et Civitates atque confines huius
 primis meis iugitatis. In omni gloria atque vultu gratia digna atque
 dilecta et inextimabile. Iustitia et amore publice notens omni potestate atque
 gubernatione Consanguineis et ita cordialibus amas cunctis per dignitatem
 sua videtur ipsos redituere et amorem ad nos. Nos Dux Stephanus
 Dei gratia Dux Barchinae Dux terre huiusmodi Martinarij pariter ac
 Comes Drane et Magnifico Raynodo Regni Barone etc. nobis facimus omne
 fide et Angliis ante quoscumque fuisse hoc demonstrata fuisse ista scriptura
 apta ad antedictum Sigillum nos fuisse fecimus prius et corroboratos atque ista
 privilegia in Serenissimo et excellentissimo principe Dno Dno Alfonso Rege Duce
 Comiti Barchinae circa et ultra fuisse etc. Insuper et copulatum et perfectum inter
 Illi Dnum Regem et inter me Duce Stephanum Depositatos ac Reliquos
 ad partem pacta et Capta facta et copulata. que sunt inter Dnum Regem
 ex parte ipsius et qui Oratores fuerunt missi seu missus fuisse ex parte Illi. Inna
 prius Dux Stephanus qui fuerunt facta atque confirmata per Duce Stephanum modo
 nominis facimus et confirmamus atque perficimus Capta rangema atque perfecta
 et istud promittit Serenissimo Rege atque Dux Stephanus quod erit semper in omnibus
 suis bonis et fideis servandis et amandis: Etiam promittit quod omni negotium atque pre
 ceptum erit essendo nostra antedicta lege ad nos fideles et servos paratos si

fecerit pice aut discordiam atq; guerra ad omni hanc aut in domino q; sit
Dnatus paretur ex ista parte maris Adriam p terra ad supradictos Dnos Ina
pues a Rossina. quia e in partib; Albane usq; ad Iudra i usq; ad tenutas pades.
muis p terra rede p tenutas q; sunt q; e triginta milia. Castres atq; Can
tatis q;ard tenet Dnus Rex i partib; Albane. q;e terra atq; Castres nobilis
sunt Georgy Castreus dictis Camderbegy narrando atq; publicando a qua re
nos no inuenisset danum atq; dispersio a Imperatore Teuticoz. cui nos sumus
ita et amia nri cu qbus fuissim; in amore et amicitia: In privilegio etiam
glus de spualib; ut faciamus Regie. S. omnem honore sicut dignant cu mu
novib; visitare. et solare psonar Dnum Regem ad spualia hanc sicut e con
suetudo bonor; servor; Dno et amio suo. Et si Dnus Rex postularet a me
Duce Ostephano ut e concedere servor; meor; in armata maris quadum
esset possibile ad nra bona voluntate. ut tales hanc debet Dnus Rex solue
ad suis supradictis p tempus quo erunt ad servitia sue. D. et iterum reuocare ad pro
pria. etia pmissim; si. Ser. Regis nos liberabit. a servitijs et dais a Impera
tore. Theuticoz. et omnium alior; dnoz qui vellet nos dominare. i. sub se ponere
ut dem; et mutem; Regie. S. a muti in Curia sua vel ibid; fuit quac
milia duc; p datum et p libertate nra Dni que debet solvere omni ano usq; du
vixit Dnus Rex et suis filius Dux Calabrie. Et hoc intelligit q; non. debet
ingrere ista solutioem Dnus Rex ne filius suus Dux Calabrie donec li
berabit nos a Imperatore Theuticoz et ab alior; dnoz. Etia pmissit Dux Ste
fannus stado sub pascate Dni Imperatoris Theuticoz: Nos exim; vacari servij
recomissi Dni Regis et filij sui Dnos Calabrie. Et ut mutem; nos nobiles
ad huncm; q;rua tempora: In Curia Dni Regis q; Dnatores ex vna parte
Maris Adriam finit; et ex ista parte mus vident et agnoscat q; ego su
dictis Dux Ostephanus servus et amio Dni Regis et filij eius Dnos Cal
brie etia omnimode essende libera a Dnatores et potestate Imperatoris Teuticoz.
aut si no fuissim; libere i seari cupim; semp esse secum: amia Dni Regis
et filij eius Dnos Calabrie Dux Rionis lory Anno Dni M. CCC. lxx. die xxp
milio d. artij. xxx. Nos etia impsemtur; post ponetes et relinquetes ad pnt
omnia et q;ant; Capla pacta et conventione inter nos hucusq; et quoscunq; Ambassia
tores seu nuncios p dictis. Dnos sum; conclusa et firmata et p istum. Ist. di
re confirmatu de novo facim; firmam; ac pmissim; dictis. Dni Capla et
pacta. Infra scripta. Et pmissim; assidare. et asservare. et ex omni

affidam et asscuram persona dicti Illustris Ducis et Comitatus ac personas filios suos et omnes suos Praetores suutores et vassallos suis exequitur. auxilium argenti locabam et alios quascumque res suas. Capientes illos et modo et re commendatos et servitores nostros et ita tenendum illos et proprium. Itaque per illud. Iuxta et dicti sui filii vel alij quicunque Ambassadors Civitates, servitores sui vassallos sui remittes ad meam partem vel in mea Regna et terras sint liberi servit affidam et asscuram tam remittes et statim quicquid remittentes ad terras ipsius. Ducas toties quoties eis fuerit bene visum. Quibus omnibus (punctis nolimus) nominare molestia. Invenia multi autem dantur aliquando fieri in persona et rebus eorum. Immo tradet in illis faciat per totam nostram dominationem et Regna. sicut necesse et bonis nostris sumis et recomendatis et amicos nostros ac etiam filios. Ferdinandus de Dragoma Ducas Calabre filii nostri primogeniti cum omnibus Baroniis. Servitoribus et vassallis dicti. Ducas et filios suos ac Civitates. terras. Castellis et locis sequentibus videlicet in primis Civitate Salerno cum suis Castellis et in Comitatu suo Civitate Astol cum omnibus suis pertinentiis. Castellis et omnibus Civitate Tugria cum Castellis et pertinentiis suis. Civitate Samobor cum Castellis et pertinentiis suis. Civitate Eucharie cum Castellis et pertinentiis suis. Civitate Antiscuschy cum Castellis et pertinentiis suis. Civitate Ostia cum Castellis et pertinentiis suis. Civitate Chommo cum Castellis et pertinentiis suis. Civitate Beneceno cum Castellis et pertinentiis suis. Civitate Necarno cum Castellis et pertinentiis suis. Civitate Casinch cum Castellis et pertinentiis suis. Civitate Cheson cum Castellis et pertinentiis suis. Civitate San Georgii cum Castellis et pertinentiis suis. Civitate Nona In drina cum Castellis et pertinentiis suis. Civitate Ipsomchi cum Castellis et pertinentiis suis. Civitate Bistrich cum Castellis et pertinentiis suis. Civitate Clechy cum Castellis et pertinentiis suis. Civitate Ostia cum pertinentiis suis. Civitate Osip cum Castellis et pertinentiis suis. Civitate Pontis tinea cum suis pertinentiis. Civitate Dinos cum suis pertinentiis. Civitate Jelez cum Castellis et pertinentiis suis. Civitate Preclap cum omnibus pertinentiis suis. Civitate Dratich cum Castellis et pertinentiis suis. Civitate Nedi cum Castellis et pertinentiis suis. Civitate Morachy cum Castellis et pertinentiis suis.

Civitate Gussied cū Castreis 1. p̄mētys. Civitate Ostiax ad Castreis 1. p̄mētys
suis. Civitate Bndos ad Castreis 1. p̄mētys suis. Civitate Clobuch ad Castreis 1.
p̄mētys suis. Civitate rison ad p̄mētys suis. Civitate nona p̄pe mare ad
p̄mētys suis. Civitate Nucnaz cū p̄mētys suis. Civitate dly ad Castreis
1. p̄mētys suis. Civitate Vimenaz ad Castreis 1. p̄mētys suis. Civitate vi
dolschn ad Castreis 1. p̄mētys suis. Civitate Blagy cū Anteis 1. ad Castreis
ac cū p̄mētys suis. Civitate pozitell cū p̄mētys suis. Civitate nona.
In lūcha ad p̄mētys suis. Civitate vreatar cū p̄mētys suis. Civitate
lublino cū Castreis 1. p̄mētys suis. Civitate vergoran ad p̄mētys suis.
Civitate Visuch cū p̄mētys suis. Civitate Imozohn cū Castreis 1. p̄mē
tys suis. Civitate antig cū p̄mētys suis. Civitate plogaz ad p̄mētys suis
Civitate roj ad Castreis 1. p̄mētys suis. Civitate Rucach cū p̄mētys suis
Civitate chrusenaz ad Castreis 1. p̄mētys suis. Civitate p̄tis cū Castreis
1. p̄mētys suis. Civitate neboysle ad p̄mētys suis. Civitate Boronaz cū
Castreis 1. p̄mētys suis. Civitate Brograd cū Castreis 1. p̄mētys suis. Cui
tate Albalapre cū p̄mētys suis. Civitate vrbam cū Castreis 1. p̄mētys
suis. Civitate Come ad Castreis 1. p̄mētys suis. Civitate velletmo cū
Castreis 1. p̄mētys suis. Civitate odezchn cū Castreis 1. p̄mētys suis. Ci
vitate obull cū Castreis 1. p̄mētys suis. Itē p̄mittim q̄dicto p̄l. Duci In
casu q̄ sibi aut alij suar̄ terrar̄ moveret guerra vel fieret novitas
aliq̄ p̄ quicūq̄ Regē. p̄māpē. Ducē. Comitē vel quāvis Civitate aut do
minationē q̄ nobiscū nō sint i liga. confederationē vel amicitia aut nō
sint amī et b̄nvoli n̄rī 1. inter alios Civitas Raquisie. nos dabim̄ q̄dicto
p̄l. Duci 1. Comiti 1. eius filijs om̄e auxilium. subsidium 1. favorem. nobis pos
sibile ad expensas ip̄m̄ p̄l. Ducis vel dicti sui filij 1. nō n̄ras. Ita v̄r̄
q̄ q̄n ip̄e p̄l. Dux regeret dictū auxilium. subsidium 1. favorem a nobis
nos illud mittere nō teneam̄ donec sint huc ad nos misse pecunie
ab ip̄o Duce. p̄ gentib̄ 1. fustib̄ quas dicti Dux volet i sui auxilium et
notū erit possibile illas mittere quas gentes 1. fustes ip̄e p̄l. Dux
debeat solvere p̄ t̄p̄e quo illas tenebit i summo 1. favore suo et
donec redierit interea n̄ras Regni Burge extra for̄s. Et haec modo
defendens eos a p̄mētys quāvis melius poterim̄. Itē p̄mittim q̄ quicūq̄

faciem) concordia / recinga aut qfederatorem ad quocunq; Rege / pnce
 Duce / Castate vel Dnatoe tam ultra mare Adriaticum q in Italia
 faciem) expm / intelligi d ipi cordia vel qfederatorem facienda dictu
 fuit Duce Arphemia / filios eius / suos Ducones / Contritus / terras
 castella / omnia alia bona / res suas . Itē pmittim) q si ppter aliqua
 necessitate commoveret dicto fuit Duce vel pfecto suo filio venire po
 sonate ad pntia nram nos certificat pms de eius adnitu / mit
 temus fustes / navalia necessaria ei q suo passagio in / veniente
 ad nos q / redeundo i suas terras . Itē pmittim) q si aliquis Dmbs po
 tentia vel Comes veller facere aut faceret guerrā contra dictu fl
 lustrē Duce vel eius filios vel suas terras / Nos nō dabim) auxilium
 neq; favore aliquē talib; primis pnti Duce . Nec pmittim) q p aliquē
 subditu / vassallu nrm det ipis aliqd auxilium / i fauor . A ne ma
 i singla supms expssa . sub nris fide / verbo Regis pmittim) pfecto
 fuit Duce firmiter tenere / i molabitu obsuare / ac tenere et ob
 servare facere . omi aditoe cessante . Et Ideo pntes hās illy fu v
 missim) nrm nrm subscriptas / nro pcedē A^{to} sigillo rrmms /
 Dat) i Castello nono Neapolis die . j . mēis Junij . q . Indit) Anno dñi
 Dñi M. cmlm . huj nra fozp Oulic Reg' ano . xx . Thoz v . L .
 Simonono . Rex Alt /

Dñs Rex m
 mado sonolbda

